

Илази сваког
четвртка у недјељу

***

Дијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 3:20
на по године К 1:80
на четврт. год. К —80
За друге земље: на го-
дину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
— фтиније. —

***

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
— писи се не враћају. —

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Кандидати Српске Народне Самосталне Странке за народно-црквени сабор у Карловцима.

I. Горњо-карловачка дијецеза.

A) Свјетовни:

1. Петрињски срез:

Др. Душан Пелеш, адвокат, кр. јавни би-
љежник и народни заступник на сабору краљ.
Хрватске, Славоније и Далмације из Петриње.

2. Костајнички срез:

Др. Богдан Стојановић, адвокат и народни
заступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније
и Далмације из Загреба.

3. Први глињски срез:

Лаза Обреновић, градски сенатор и велики
биљежник из Карловаца.

4. Други глињски срез:

Милан Будисављевић, професор српске ве-
лике гимназије из Карловаца.

5. Први слуњски срез:

Васо Муачевић, велепосједник и народни
заступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније
и Далмације из Осиека.

6. Други слуњски срез:

Светозар Прибићевић, главни уредник
„Србобрана“ и народни заступник на сабору
краљ. Хрватске, Славоније и Далмације из
Загреба.

7. Први плашчански срез:

Радиој Врховац, директор српске велике
гимназије из Карловаца.

8. Други плашчански срез:

Јоцо Орешчанин, учитељ из Јамнице.

9. Оточни срез:

Др. Јован Половина, адвокат, кр. јавни
биљежник и народни заступник на сабору краљ.
Хрватске, Славоније и Далмације из Оточца.

10. Коренички срез:

Стеван С. Калембер, трговац из Коренице.

11. Госпићки срез:

Буро Мишчевић, трговац из Ловинца.

12. Грачачки срез:

Др. Милан Мандић, адвокат из Будимпеште.

13. Заједнички карловачко-загребачки срез:

Др. Богдан Медаковић, адвокат, народни
заступник и предсједник сабора краљ. Хрватске,
Славоније и Далмације из Загреба.

B) Свештенички:

14. Петрињски и костајнички срез:

Михајло Медаковић, парох из Јасеновца.

15. Први и други глињски срез:

Никола Милић, парох из Стјепана.

16. Први слуњски, други слуњски, први плашчански и заједнички карловачко-загребачки срез:

Валеријан Прибићевић, протосинђел и
редовни професор богословије из Карловаца.

17. Други плашчански, оточни и коренички срез:

Гено Вурдеља, парох из личког Петровасела.

18. Госпићки и грачачки срез:

Петар Крајиновић, парох и народни за-
ступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније
и Далмације из Велике Попине.

II. Пакрачка дијецеза.

A) Свјетовни:

19. Пакрачки срез:

Др. Миленко Марковић, адвокат, перовођа
и народни заступник на сабору краљ. Хрват-
ске, Славоније и Далмације из Пакраца.

20. Новоградишки срез:

Др. Срђан Будисављевић, адвокат из Загреба.

21. Први беловарски срез:

Буде Будисављевић, уредник „Српског
Кола“ и народни заступник на сабору краљ.
Хрватске, Славоније и Далмације из Загреба.

22. Други беловарски срез:

Јован Бањанин, уредник „Србобрана“ и
народни заступник на сабору краљ. Хрватске,
Славоније и Далмације из Загреба.

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послије, да га читате.

23. Слатински срез:

Др. *Петар Белобрк*, адвокат и народни заступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније и Далмације из Беловара.

Б) Свештенички:

24. Пакрачки и новоградишки срез:

Данило Подунавца, капелан из Пакраца.

25. Први и други беловарски срез:

Петар Восанац, парох и администратор беловарског протопрезвитерата из Нових Пављана.

26. Слатински срез:

Вељко Лукић, парох из Борове.

Ш. Карловачка архидијецеза.

А) Свјетовни:

27. Даљски срез:

Шандор Поповић, велепосједник и народни заступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније и Далмације из Осијека.

28. Митровачки срез:

Др. *Душан Поповић*, адвокат и народни заступник на сабору краљ. Хрватске, Славоније и Далмације из Митровице.

29. Земун:

Др. *Сава Недељковић*, лијечник из Земуна.

30. Карловци:

Др. *Лава Поповић*, лијечник из Карловаца.

31. Румски срез:

Лава Вујић, ратар из Руме.

Б) Свештенички:

32. Румски срез:

Радослав Марковић, парох из Инђије.

33. Земун и митровачки срез:

Влада Обрадовић, парох из Адашеваца.

34. Даљски срез:

Лава Богдановић, парох из Осијека.

IV. Темишварска дијецеза.

А) Свјетовни:

35. Темишварски срез:

Др. *Сава Путник*, адвокат из В. Кикинде.

36. Велика Кикинда:

Марко Богдан, трговац из Велике Кикинде.

37. Мокрински срез:

Љубомир Лотић, учитељ из Вел. Кикинде.

38. Врањевачки срез:

Др. *Васа Јакшић*, адвокат из Вел. Кикинде.

Б) Свештенички:

39. Велика Кикинда и темишварски срез:

Милутин Јакшић, прота и ум. професор богословије.

40. Мокрински и врањевачки срез:

Глиша Стајић, парох из Мокрина.

Остале кандидатуре прогласиће се накнадно.

Позивамо све своје пријатеље, да пораде за ове кандидате, не би ли учинили крај радикалском пашовању у нашој народно-црквеној аутономији.

Српски Ускрс.

Христос воскрес, браћо ратари српски!

Сваке године шиљемо вам пред ускршње благодане овај поздрав, и увек чинимо то из дна срца и душе, пуни велике радости. Јер, ничији није толико празник ускршњи, колико ваш, људи малих и потиштених, и нас, пријатеља ваших. Зар је од потребе васкрсавати силнима, онима што моћ над државама и народима имају у руци, богатима? Из чега да они васкрсавају? Они на више не могу, они једино могу на ниже да падну. Ускрс није дан њихов.

На Ускрс чекамо ми, ми малени, сиромашни, прогоњени и презрени. Ми који имамо из чега да васкрсемо, који оскудевамо у благу телесном, ми који ни душу, ни ум, ни срце своје не можемо довољно да усавршимо, јер нема за нас ни доколице, да учимо и читамо, колико треба, ни средстава, да набавимо што нам за то треба. Ускрс је дан победе бедних, заборављених, дан њихове славе, дан наш.

Али чекање Ускрса двоструко је за нас. Не чекамо га ми само као хришћани и људи који у невољи живе. Ми га чекамо и као народ, као Срби. Ми изгледамо дан, кад ће нас престати гонити, зато само јер се именом српским зовемо; кад ће обуставити ружење и грђење светиња наших; кад ћемо у слободи без страха од икаква зла и освете моћи да исповедамо оно, што осећамо. Двострук Ускрс очекујемо: као хришћани и људи у невољи и као Срби.

Тешко је наше чекање и предуга наша страсна недеља. Али сјајан, славан и радостан биће стога наш Ускрс. Тим светлији и веселији, што су веће садање наше невоље.

А доћи ће наш Ускрс, доћи ће. Не бојте се. На нашој страни је право; уз нас стоји истина; ми бранимо добро од зла. Велика је моћ зла, али добро је још јаче; неправда је силна, али правда је споро али поуздано истискује с престола њене силе; лаж је као магла густа обавила људске главе, душе и срца, али зраци истине пробијају се кроз облаке лажи.

И Ускрс Христов нам је доказ и јамство, да ћемо доћи до свог Ускрса и ми. Христос је поникао из бедне занатлијске породице; проповедао је сиромашнима; дружио се с презренима; дизао свој глас против силних; без прекида био прогањан као и ми; најзад страшно мучен и уморен срамном смрти на крсту. Па опет је ускрснуо и сад на колена пред именом његовим падају стотине милиона најпросвећенијих људи. Ко би то био мислио у оно доба!

Па зато баш, што је његов живот тако сличан животу нашег народа, што је он ипак дочекао Ускрс своје славе, што је уза све изишао као победилац из невоље и зла, ми се толико радујемо празнику тога Ускрса његова. Он нам је слика Ускрса нашег из беде у којој живимо и тешких наших невоља српских.

Тежак је ваш живот, браћо ратари. Но помислите, како је било прапрадедовима вашим. Кад се који усудио рећи реч прекорну племићу, њему су, по закону, језик чупали; кад би га ударио шаком, одсецали су му руку. А силнима је било слободно, да убију ратара човека, па да не претрпе за то ништа, осим да плате глобу мању него за вола. Жене, кћери ваших праотаца смели су племићи отимати и срамотити некажњено. Ваши дедови ништа свог нису имали, све је било спахијино. Од кметије и ропства није се могло постајати слободан човек. Ко би онда и помислити могао, да ће доћи време, кад се тако неће смети чинити, кад ће казна за злочинства бити свима једнака, кад неће бити кметије и ропства! Па ипак смо то дочекали. А дочекаћемо ми и деца наша и боља времена, потпуну једнакост и слободу.

Па било нам је и као Србима негда горе. Не набијају нас више на коље, не поримљују, не унијате и не турче више силом, не вежу попова наших за јасле, као онај генерал Марије Терезије у Карловцу Петаци. Хтели су задње две године да поново почну с тамницама и вешалима, али покри их срам велики, да не смеју поштену свету на очи изаћи. А ми изађосмо из зла отворена чела, поносни и неустрашени.

Правда, истина и добро морају кад тад победити. Верујте у то, браћо, и не бојте се ничега. Доста ће још пута туча бити наше српске њиве; сила ће обарати своју тешку руку још на наше главе; нису нас још за увек мимоишла прогонства. Али, све ће то проћи, све ће бити распршено и развејано као дим од снажног ветра, а ми ћемо остати здрави и дочекати дан свој, Ускрс свој. Но, да дође до тог чим пре, ми морамо да се владамо као узор наш и бог наш Исус Христос. Наша вера у

правду, истину и добро мора бити равна његовој; наша моћ трпљења и дурања ваља да буде једнака његовој; ми не смемо никада да се поклонимо и поклекнемо пред насиљем и злом. Ми морамо бити уз све то сложни, вредни, радени, паметни. Тада ћемо из сваке невоље излазити још чвршћи и челичнији, па ће нам тако и невоље наше на добро доћи.

Тада ће за јамачно и убрзо воскреснути правда за нас мале и прогањане; а тада ће воскреснути правда и за Србина, доћи ће и Ускрс српски.

У то име: Христос воскрес, браћо ратари српски! Био вам радостан Ускрс: и на њиви, и у гори, и на води, и у дому вашем сиротињском, и по далеком свету! Свуда, свуда, куд год је вихор судбе расејао племе српско или га разбацала немилосрдна рука усуда!

А.

Христос воскрес!

Христос воскрес! свима вама,
Које ропства крије тама
У близини, у даљини,
И у својти и туђини,
У апсама, тавницама —
Христос воскрес! свима нама.

О Лазари српског рода!¹⁾
Под теретом од окова
Дижите се из гробова.
Вас позивље ново доба,
Вас позивље љубав рода,
Отаџбина и слобода.

Песма братства и слободе
Нек се данас звучно хори
Свуда где се српски збори —
Да задрхће од ње свуда
Сво потомство „древних Јуда“.²⁾

† Војислав Ј. Илић.

¹⁾ Лазар је, како се приповеда, био умро, па га је Христос оживио, а већ је био сахрањен у гробу. И Срби, који су у ропству, слични су Лазару.

²⁾ Јуда Исваријотски, издајник Христов.

Шта нам фали?

Ми Срби, ако се не можемо похвалити, да смо постигли све шта нам треба, сигурни смо барем, да смо се тргли из оне љености и небриге, која нас је стољећима давила. Не рачунамо више, да је сав српски народ у нашем селу, да је Личанин друго од Сријемца и слично; већ да смо ми сви једно, а то „Срби“. Виђели смо

Савјетујте своје рођане и пријатеље да купују и читају овај лист.

да добро једнога зависи од добра другога, да смо једна душа. По томе почели смо да и скупно радимо, па како прво рече, и ако нијесмо постигли све што нам треба, сав наш скупни српски рад поставили смо на један сигуран темељ. Корист тога јединственог рада сви осјећамо већ сада. Само је већ то за сада доста, што се је у српском народу пробудио мар за српске ствари. Да има мара за српске ствари види се и у томе, што ћемо данас и у посљедњем засеоку наћи по више Срба ратара, да претплаћују држе и читају „Српско Коло“.

Размислимо мало! За вријеме звјерске хајке на српски народ, када нам је плаћеничка банда црнила и нападала све што је српско и Србину најдраже, када је кроз ту банду доспјело 54 човјека у затвор, од којих је један и душу своју испустио у сужањству, када их је непријатељ српски хтио све да повјеша, би ли наш народ могао, и ако отрован од жучи на неправде што му се чине, остати миран, да није био толико свјестан, да је тај сав душманеки рад — голо изазивање.

А да није било те свијести у српског народа, да се је дао изазвати као они неупућени јадници у Сјеничаку, гдје је, нузгред буди речено, истражни судица био исти, као и на велелекничком процесу, Мирко Кошутих, шта би било од српског народа? Што би било од она преостала 53 паћеника у загребачкој тавници, којима би били још и ту буну у зло уписали?

Сада када смо те тешке дане преживјели, ред је да на томе чврсто положеном темељу градимо даље своју будућност.

Освједочили смо се, да се немамо на кога ослонити него сами на се. Видјели смо, да туђин иде само за тим, да се с нами окористи, да нас употријеби у своју корист. Па да је томе нашем душманину пошло за руком да нас утуче и крви наше напије се, у очи рекао би нам, да смо ми себи сами криви. Јест, и били би сами криви! Само људи који нијесу сами себи свјесни, људи неупућени слегли би раменима и прошаптали: е то је судбина! Кад људе паметне снађе било какво добро или зло, они знаду да је то дјело људско, па дошло то од кога другога извана, или погрешним радом и рачуном учинили сами себи, за њих судбине нема.

Сад кад знамо, да смо ми сами за своје добро и зло одговорни, пређимо на ствар, да видимо шта нам фали?

Фали нам више просвјете. Ми данас знамо, да сав напредак што га око себе видимо, жељезни добар плуг, гвоздена брана, вршећа машина, жељезница, брзојав, све да је то створио човјек. Знамо да је за та стварања требало времена и да човјек није стао на томе, него да ствара све

даље и даље, да себи живот учини удобнијим и лакшим. Пут којим то ствара зове се знање. Знање се стиче жилавим радом, ако се о свему што нас у животу срета размишља, ако о свему што не знамо пропитујемо. Али знамо да наше мишљење може бити и погрешно, и да немамо увијек кога при руци да приупитамо о свима предметима ради којих би рада разјашњења. Најбржи пут да све сазнамо јест књига. Књига је дакле оруђе којим се стиче просвјета. Да се књига разумије треба писмености. А да се упитамо, колико је код нас писмених? Колико опет надриписмених, који тек да се потписати умију! Који су истина знали читати и писати, умију можда и данас по нешто, али држећи писмо беспослицом, мисле да им је њихов ограничени ум и плитко сваћање своје околице довољно. Па кад још ти надримудраци не би залуђивали неугог свијета и боже помози — али на жалост такви се својим лупетањем природе неугом свијету за тудоре, па као такви доспију у опћинска вијећа, црквене опћине, имовне опћине и свуда, гдје се чује њихов мешетарски глас у мјесто праве народне воље. Колико нас је зла са таквих народних одабраника већ снашло? Колико смо ми Срби заостали, што су нам баш овакови надримудраци, тобожњи заступници народне воље у напретку кочили?

Па размислимо о томе дубље! Не само потребно нам је да читамо, него о свему читаном да размишљамо, да се о том разговарамо, па по томе како смо читали да радимо и живимо. Таквим начином читања каже се сам себе васпитати. То нама Србима понајвише фали и тога треба живо да се примимо.

Српски народ, док је било потребно, мачем у руци на љутом мегдану био је први. Своје српске јунаке и данас у пјесми слави — а сјећа се и на клетву цара Лазе клетом издајници. Данас више не одлучује мач и пушка, не царује снага јуначка већ ум. Ум се не храни празним доскочицама и даштањем на прелу, него озбиљним радом, читањем и мисли. Па како је Србин некада у боју био први, тако би требао и памећу, да надјача све око себе.

Више је начина, како да дођемо до лијепе књиге и читања, како да проширимо и заволимо писменост. Међу инима и народне новине, за нас данас „Српско Коло“. Према нашој заосталости лијеп је број претплатника „Српског Кола“, али то није доста. Да има више претплатника било би и „Српско Коло“ веће. Онај који га сада има и чита, добивао би „Српским Колом“ више душевне хране, а у краћем времену упутио се у све, што је као Србину последије Оченаша најнужније да зна. Кад би било више претплатника, било би више свјесних и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ваљаних Срба ратара. Зар нам није на понос ратар Ђуро Јовановић из Бовића? Гдје је он ишао у школе? Нигдје. Ни мале школе није свршио цијеле. Што је знања стекао, то је само својим трудом. Па Миле Митрић из Давора? Ој, како би Српство сретно било, да је у ратарском сталезу само половина Јовановића! А чија је кривња да их немамо? Биће нас, браћо, што волимо и капом вјетар тјерати, него о том дубље мозгати.

На жалост, намјерио сам се на неколицину јадних и кукавих несрећа, који хоће да су Срби, па рекоше ми, да је „Српско Коло“ за њих скупо. Педесет и три човјека лежала су преко годину дана у затвору, трговцима пропали су дућани, мунтане су куће тих људи страдалника, док су њихове биједне породице кукале без хранитеља свога — а томе, да речем правим именом, изроду, скупе су три круне и 20 потура на годину дана. Па, рецимо, да је претплатник и „Привредника“, то би годишње дошло свега 7 К 20 потура што није дневно ни 2 потуре. Гдје би тај изрод умро на коцу за крст часни и слободу златну? А није му скупо пити ликово (алдумаш), па ма за пазар пилећи!

Добро би било, да „Српско Коло“ на концу године изнесе попис свију претплатника Срба ратара, па да се види, ко је у истину Србин, а од кога да се глава окреће. А ти Србине, који читаш „Српско Коло“, за образ свога села упуту брата свога на срамоту, коју нанаша цијелом Српству, жалећи те мале задужбине у своју корист, Српства и Српчади своје.

Душан Трбуховић, народни учитељ.

Тамна ноћ.

Тамна ноћ... тамно ми је,
Од вечери до вечери,
Тамнина ми снагу пије,
Од мрака до зрака
Од зрака до мрака.

Стара ми се мајка вајка,
Од вечери до вечери:
Што ми копниш, мила ћери,
Од мрака до зрака,
Од зрака до мрака?

Дуги данци, дуге ноћи,
Од вечери до вечери,
Суђеника чекајући,
Од мрака до зрака
Од зрака до мрака.

Из „Сељанчица“

Милорад М. Петровић.

На посао.

Само 2 К 14 фил. стоји „Српско Коло“ од 1. маја до краја 1910. године. Молимо све пријатеље да што врједније купе претплатнице. Ако листу додамо само 4 стране, као у данашњем броју, колико ће бити бољи и обилнији. Сад имамо око три и по хиљаде претплатника, који су платили за лист. Скупимо ли их још хиљаду и по, моћи ћемо од 1. јулија уз сваки број приложити четири стране више, као и у данашњем, а цијена ће остати иста.

Страшна несрећа у Србији.

Нашу браћу у Србији задесила је ужасна несрећа. Страховита поплава прекрила је многе плодне долине западне Србије, поплавила целе градове, села, подавила велики број људи, стоке, порушила жељезничке насипе, цесте, куће, стаје, почупала воћњаке, замуљила њиве и ливаде. Једна страхота, каквој скоро равне није било. И 1896. и 1906. биле су у Србији велике поплаве и сила квара починиле, али ни близу као ова. Почињена штета цени се на 10 до 20 милиона круна. Сва је Србија узрујана. Министри, посланици, сам краљ Петар и деца његова изашли су да виде невољу народну. Краљ је дао први 40 хиљада круна, за њим влада у име државе, а по целој Србији стало се купити за унесрећене.

Особито је страдао лепо српски град Крагујевац. У њему су порушене многе куће. Ударило се преко 30 душа, а међу њима две старице од преко 100 година. У Крагујевцу је пострадала и државна фабрика топова и другог оружја. Крагујевац је поплавила река Лепеница.

Највише штете починила је Морава. Сијасет села уништено је у њеној долини.

Откуд ово зло? Србија чешће страда од поплава. Томе је узрок, што је народ опустошио шуме, те су брегови остали голи. Чим пада дуже киша јака, ето поплава. Вода се не задржава на голим брдима, него сместа сва сјури се у долине, преврши речна корита и ето зла. Да су брда покривена шумама, тога не би било. Шумско тло, покривено дебелим покривачем сухог лишћа, траве, маховине, дрвећем, шибљем, задржава воду, упија је или је полако пушта да огиче. Зато у шумовитим крајевима нема поплава, и ако су јако брдовити. Уз то шуме чине, те не падају пљускови, него тиха киша, од које никад неће бити поплаве, па ма како дуго падала.

Ова невоља наше браће у Србији нека нас поучи, како треба чувати шуме. Сад се у Србији дижу гласови, да оголела брда треба опет пошумити. Колико ће то стати труда и трошка, а како су брзо старе шуме опустошене.

Туга нам се свија око срца због невоље, која баш пред Ускрс стиже нашу браћу у Србији. Ми верујемо, да ће и многи наши Срби одавде одвојити који филир и послати у помоћ унесрећеној браћи.

Једно писмо.

Од г. Мите Игњачева, занатлије у месту Црна Бара, у Торонталској жупанији, добили смо једно писмо, врло занимљиво. Пише нам овај човек од речи до речи ово:

„Јуче читао сам у 68. броју „Заставе“, да ви радите о том, да досадања српска народно-црквена аутономија постане римокатоличка православна (дакле унијатска) народно-црквена аутономија хрватско-српског народа. Здравоме је жао, што сам сиромачовек, те не могу да држим славни „Србобран“. Зато Вас молим, да ми тај број „Србобрана“ пошаљете, у којем будете одговарали на „Заставине“ лажи, јер сад хоћеду овдашњих неколико радикалчића, да ме протерају, како сте се поунијатили. Ја то не могу да верујем.“

Нисмо могли задовољити жељу нашег пријатеља и у „Србобрану“ одговорити на ову радикалску лаж. Прво зато, јер „Застава“ доноси толико лажи, те „Србобран“ не би ништа друго могао штампати, кад би побијао све лажи „Заставине“. А „Србобран“ има много важнијег посла. Друго зато, јер је „Застава“ толико лагала кроз 20 година, да јој више нико не верује, па је и не треба побијати. Свако поштен у Српству зна, да је све противно од оног што „Застава“ пише.

Па зашто то доносимо у „Српском Колу“? Не зато, да побијамо ову лаж Заставину. Ко би код нас веровао, да ће Србе поунијатити Светозар Прибићевић, Буде Будисављевић, Јово Бањанин, др. Душан Пелеш, др. Богдан Стојановић, др. Миленко Марковић, посланици самосталски, које је српски душманин Раух хтео глава лишити, тражећи да их угарски и хрватски сабор предаду његову Акуртију и Кошутићу? Ко би веровао да ће то учинити њихови другови у самосталној странци, који су се с њима скупа испрсили пред силног Рауха, да одбране српске светиње?

Ко би веровао, да Србе кане поунијатити Валеријан и Адам Прибићевић, Петар Бекић, Симо млађи и старији Живковић, Јоцо Орешчанин и тако даље, свих оних преко 40 само-

сталаца, који су трунули за српске светиње толико у Рауховој тамници?

Да кане унијатити Србе, не би чамили у тамницама, нити били прогоњени сви ови људи, него би носили ордене, златне ројте, или седели на столицама велике господе.

Нисмо ово донели ни зато, да народ види, како су покварени радикали и њихова крезуба „Застава“, кад се смеју оваким блатом бацати на српске родољубе. Јер код нас зна и дете свако, како су покварени радикали, те кукавне скутоноше Раухове. Зато ми и не пишемо много о радикалима у „Српском Колу“.

Донели смо ово стога, да народ види како радикали пропадају у народу тамо, где су најјачи били, у Угарској. Ово неколико редака из писма овог честитог занатлије сведочи о том. Видите, он не чита новина наших, он чита „Заставу“. Па опет он не верује да смо ми онаки, какве нас „Застава“ црта. Он назива „Заставине“ речи лажи једном. „Застава“ је толико лагала увек, да јој он ништа не верује. Али, што је још више, тамо је прогледао и остали народ, јер он вели, да тамо има само „неколико радикалчића“. А шта би било још, да тамо иду наше новине, да их народ чита.

Народу је већ доста радикалских лажи, обмањивања, простачких грдња, проклињања сваког оног ко није радикал. Народ долази себи и тамо, где су куле радикалске: у Бачкој и Банату.

Помислите, браћо, колико ће Српство отскочити, кад нестане оних, што су сејали мржњу, раздор, неслогу међу браћу; кад се сви Срби, ма у којој странци били збрате и прегну слошки на народни посао. Јер, пре свега, сви смо Срби, па тек онда самосталци, радикали, либерали, демократе и каквих све нема странака.

А радикалима је пре радикалство, па онда Српство. И отуд све зло у нашем народу у Угарској и Срему.

Донели смо писмо ово, да народ види, како се томе злу примиче крај и да се весели. Хвала пријатељу Игњачеву што нам је дао прилике па ово напишемо.

Турчинова прича.

Покојни Милан Ђ. Милићевић био је славан српски књижевник. Написао је врло много сваковрсних књига за господу и за ратаре. Из једне његове приповијетке, којој је натпис „На караули“ доносимо ову лијепу причу Турчина Нув-аге:

Причају стари људи, да је Бог створио најприје свијет и све на свијету, па тек онда инсана (човјека).

Докле још није било човјека на свијету, ишли су по земљи светитељи и анђели и разгледали, како је гдје. Једном тако путоваху један светитељ и анђеоло, па крај пута видјеше крушку, а на грани стоји јој тица, лијепа, шарена, китњаста, да се је не можеш нагледати, а доље под крушком липсало штене и уцрвало се, па, бива, гамиже у њему црв ево овако (показује прстима). Она тица слети с гране и кљуј и гутај оне црвоје.

— Ох Боже! — рећи ће анђеоло — велико је давање твоје; даваш што хоћеш да даш; али што даде ово? Да овака лијепа, овака китњаста тица кљује, бива, ови гад?

— А чудно ли ти је? — упитаће светитељ.

— Како ми не би било чудно? — одговори анђеоло?

— Не чуди се! Доћи ће хаир-земан (сретно вријеме), када ће изаћи човјек на земљу. Биће у људи и богаташа, и већила (пуномоћника), и мудира и забита (старјешина за одржавање реда), и мувтија (поглавица мухамеданске вјере), и хоџа, и биће их и лијепих, и китњастих, шарених, исто таких као та тица што је, па *оцет ће кљувати сиротинску муку.*

Пођу даље. а то крај пута гори велика ватра. Код ватре су три тенџере (котла) напоредо, двије с крајева пуне, а једна међу њима у сриједи празна. Из оних двију крајњих избија кључ и прескаче из једне у другу, преко оне празне у сриједи. Она, кукавица, пишти од велике жеге, а ни кап не ће у њу да пане.

— Ох, Боже — рећи ће анђеоло — велико је давање твоје; даваш што хоћеш да даш; ама што даде ово, да се из пуна у пуно прељева, а у празно неће ни да кане?

— Не чуди се — рећи ће му светитељ — кад изађе човјек на свијет, биће људи богатих, а биће и сиромаха; богат ће богата преко сиромаха звати на гозбе и зијафете (части), на сиромаха неће ни погледати ни један, а жудјеће и сиромахова душа да се развесели кано и богати....

Пођоше даље. А то испред њих побјеже кучка, скотна, па се једва креташе великим трбухом. Али гле! Штенци пролајаше мајци у утроби!

— Ух, Боже — повика анђеоло — велико је давање твоје; даваш што хоћеш да даш. Него рашта даде ово чудо, да штенци пролају мајци у утроби?

— Зар ти је то толико чудно? — упитаће светитељ.

— Како ми не би било чудно — одговори анђеоло — тому се никад не бих надао.

— Не чуди се — вели му светитељ — по хаир-земану настаће хаирсуз-земан (несретно доба): кад ће се све обрнути како не ваља.

Тада ће дјеца говорити оцу и мајци: *Шутите, ви ништа не знате!*

— И то је вријеме у нас, у Турској, већ настало — заврши Нув-ага, осмијехнувши се — а како је у вас, ви ћете знати боље — рече он и погледа по нама очима које питају.

Народно здравље.

„Чувени травар“

(истинити догађај у Црној Гори).

Бејаше неки Ђуро Шћепанов из Белопавлића, човек сиромашан и са великом породицом, па пошто се не имађаше чега доватити да заради кору хлеба, оде код некога Пеја — бистра и досетљива човека — за савет.

Кад га је упитао, шта да ради и како да исхрани своју велику, сиромашну фамилију дуго је чекао за одговор.

— Отиди, набери сваке траве, па пођи по селу и кажи да знаш видати од сваке болести на белом свету. Не знам што би друго на ову злу годину; опробај-де то.

Сирома га Ђуро послуша. Прво лечење добро му прође. Неколико пута узастопце би сретне руке: што довати диже се као од мајке рођено! И пуче глас о његовој вештини на четри банде равних Белопавлића. И чуда се нечувена приповедаху о сили траве његове.

Разболи се онај сељак што га је изучио за „доктора“. Искочи му некаква велика гука на грлу, и свако мишљаше не може никако остати. Неколико је „вештака“ долазило му, али никакве вајде! Замоле га сељани да му зовну Ђура Шћепанова. „Ако ти он не поможе, неће нико“ — збораху му. Пејо се противио али најпосле пристаде. Одоше по Ђуру. Кад му казаше код кога га зову, промуца нешто, изговараше се да не може доћи, али најпосле се крене.

Кућа беше пуна-пунана света. А кад Ђуро бану, све се стиша... Нико ни у нос.

— Е, сад сви да изађете пред кућу! — нареди тио Ђуро засукујући рукаве и нешто мрмљајући. У кући оста сам Ђуро с Пејом. Здравеше се и Пејо настави:

— Вере ти, Ђуро! знаш ли што више но кад си код мене доходио онда?

— Не ја, та ме пушка не убила! — Ударише обојица у смех, и — Пеју пуче гука те гној покуља из ње. Одма му би лакше. Свет навали у кућу, и чуђењу не беше краја. А моћ Ђуриних трава још се више рашири. Бабе га са страхом узимаху у грешна уста, и љубљаху стопе његове....

„Народно Здравље“

Приближењо С. Ш.

Писмо из Америке.

Не чекај ме, мајко, ја ти доћи нећу,
Ма да се одавна већ видели нисмо,
У највећој патњи свиснућу, умрећу,
А ово је задње што ти пишем писмо.

Јурнуо сам амо ко човек без вида,
Заслепљен, намамљен од пустих долара,
Сад већ ми се тама са очију скида,
Ох, ал сад је касно мајко моја стара!

Јер радећи јуче, било је пред вече,
Големо ме дрво удари са стране,
Ја се сруших доле... крв силна потече...
...Па сад у мукама трајем задње дане.

Дошао сам овде хлеба да зарадим
Али место тога гроб ће мене крити,
Хтедох да ти дане старачке засладим
Ал' сад ће ти, мајко, још горчије бити.

Прими ово писмо од твојега сина,
Па када ти тужној исто руке дође,
Не плачи, не ридај већ поручи свима:
Да се сваки Србин Америке прође.

Не чекај ме више ах, свега се мани
Напаћена, слатка моја мајко мила
Надања и снове за свагда сахрани,
Заборави да си икад мајка била!

Из „Стармладог“

Горски.

Шта се збива у нас и у свијету.

За „Српско Коло“. Послали су нам за „Српско Коло“ претплату: народни заступник Шандор Поповић из Осиека 15 К 20 ф. за 19 претплатника, а на четврт године; Раде Станковић из Окучана 9 К 60 ф.; Ђуро Јовановић ратар „велеиздајник“ из Бовића 4 К 80 ф.; Саво Радовановић, биљезник из Попинаца 4 К 80 ф.; Милан Р. Ђурувија из Отошца 5 К; Милан Н. Делић из Бабинапотока 5 К; гђа. Н. Н. из Карловца 5 К; Јефтимије Новаковић, парох из Јамине 9 К 60 ф.; Српска црквена општина у Пакрацу 16 К; Никола Мусулин, трговац из Раковице 51 К 20 ф.; Милош Боројевић, учитељ из Јасенка „велеиздајник“ 16 К.

Свима велика хвала!

1072 К 70 ф. скупили су већ до сад наши пријатељи за накнаду штете, коју су претрпјели „Србобран“ и „Српско Коло“ под Рауховом владом.

Скупштина срп. сам. странке. 21. о. м. одржана је у Загребу скупштина с. с. с. ради постављања кандидата за народно црквени сабор. Скупштина је била бројно посјећена и канди-

дати су постављени споразумно, како то на другом мјесту у листу доносимо.

24. о. м. одржана је скупштина с. с. с. у Руми, на коју су позвани сријемски самосталци ради избора за народно-црквени сабор.

Др. Хинко Хинковић кандидат у Броду. Племенити човјек и велики пријатељ наш др. Хинковић, који је онако славно бранио Србе у Загребу кандидира у Броду за посланика на земаљски сабор. Њега кандидира српско-хрватска коалиција.

Избор ће бити 7. маја. До сад је заступао котар франковац др. Хорват. Сад франковци кандидирају дра. Пребега.

Позивамо све пријатеље, да из све снаге пораде за дра. Хинковића.

Избори за земаљски сабор. 20. априла изабран је у Новској за посланика др. Јосип Шиловић, професор на свеучилишту, члан бивше народне странке, кога је по уговору с баном подупрла коалиција. У Клоштру је изабран др. Балашко, присташа хрватске старчевићанске странке, коју води др. Миле Старчевић. 26. априла изабран је у Земуну за посланика подбан Чаврак, а у Огулину велики трговац из Сиска Шипуш.

Валеријанов дочек. Писали смо да је Валеријан Прибићевић био сјајно дочекан од српског народа у Карловцима. Изашло је пред њега преко 4000 душа. Клицању, пјесми, а богме и плачу од радости велике није било краја. Валеријана су смјестили у кола, сва цвијећем накићена и увезли га у Карловце. Патријарх и владике, које су се случајно тада нашле у Карловцима, махаху с рупцима кроз прозоре патријаршког двора. Вика и звиждање оно неколико избезумљених радикала утону и изгуби се у громогласном поздрављању народа. Радикали су због свог ружног, небратског дјела почињеног против човјека, који је 20 мјесеци провео у тамници за Српство, изгубили на све стране много присталица. Све српске новине у нашој држави и у Србији осуђују радикалско дивљаштво. Јер оно што су они радили, нису против Срба велеиздајника чинили ни франковци у Загребу.

Како новине јављају, био је Валеријан дочекан сјајно уз пут у Митровици и Инђији.

Откривена франковачна лоповштина. Дне 22. априла о. г. открио је посланик др. Миле Старчевић једну велику лоповштину, коју су против Срба велеиздајника починили франковци. Како знате, на концу сваке судбене расправе држе своје коначне говоре државни одвјетник и бранитељи. Тако је и Акурти држао свој велики говор, којим је предложио за пет оптужених Срба вјешала, а за 48 њих тамницу од 10 до 20 година.

Сад је др. Старчевић открио, да тај говор није саставио Акурти, него франковачки вођа, бивши одијелни предстојник Исидор Кршњави. Др. Старчевић је показао у сабору и рукопис Исе Кршњавог.

Лијеп државни одвјетник, коме састављају говоре приватни људи. Лијепа правда, за које српски политички противници, франковци састављају оптужбу против Срба мјесто државног одвјетника. Да се овакова шта збило у Русији или Србији, надале би жидовске, швапске и мађарске новине дреку до неба о дивљаштву Руса и Срба, о нереду и безакоњу у Русији и Србији. Е, али ово се догодило у сретној Аустроугарској, па ћуте! Сад барем ми Срби знамо још и боље, шта се усуђују против нас чинити, и оно, на што ни смушењак и будала не би помислио. Али баш зато ваља да се што више збијемо у српске редове, да се зратимо и сљубимо, како би лакше могли одољети лоповским душманима. Да то буде, треба да у народу изгубе ријеч они који међу Србе сију неслогу.

Путовање краља Петра. Према вијестима многих новина кренуће краљ Петар опет на пут у походе своје пашанцу талијанском краљу Виктору Емануелу и предсједнику француске републике Фалијеру. Прије њега пошао је на тај пут његов син Александар, наслједник пријестола.

Арнаутска буна у старој Србији, коју су дигли Арнаути против турске владе још се није стишала. Настало је мало примирје. Арнаути на једној страни, а турске војводе на другој скупљају чете, да буду јачи у будућим бојевима, ако не дође до потпуна мира.

Патријарх Лунијан Богдановић дао је 20% од својих прихода у фонд за повећање свећеничке плаће. Тих 20 процената износе за 1909 годину 25.100 К.

Свећенство ће бити патријарху захвално на овом дару.

Србондер опанчар. Неки Адам Будак, опанчар у Глини не може да види пред собом баш ничег српског. Све му смета, запиње за очи и он би рад да то уништи, разруши или раздере. Тако је тамо негдје у почетку прошлог мјесеца раздерао српску заставу у Глини и пријавио Србе који су је носили.

Има само једна српска ствар, која није мрска Адаму Будаку. То су српски новци, које му Срби дају за опанке. Кад угледа српске паре, лице му се смијуљи, а не смркава. Али, Срби не би погријешили, кад би му одузели прилику да се ма чему српском весели и радује. Кад му је све српско мрско, шта ће му и српске чаре. Или све или ништа. Кад престане примати крунише од Срба, онда нека дере и руши шта хоће, ако узмогне. Размислите о овом ви Срби из Глинске околице.

Кандидати за старопазовачки срез. 26. априла одржали су присташе с. с. с. састанак у Старој Пазови, те су за старопазовачки срез поставили за свјетовног кандидата г. **Николу Петровића**, народног заступника и великог по-сједника из Старе Пазове, а за свештеничког за срез карловачки и старопазовачки г. **Валеријана Прибићевића**, протосинђела и професора богословије из Карловаца.

Мађари против нове владе у Хрватској. Неке мађарске новине, а особито „Мађарорсаг“ и „Будапешти Хирлап“, „А Нап“, „Еђертетеш“, стале су од неког доба жестоко нападати владу Томашићеву и српско-хрватску коалицију. Пишу како влада хоће да Хрватску што већма отцијепи од Мађарске, да не да отвари мађарских школа међу славонским Мађарима, да је Куен издао Мађарску, кад је пристао да се састане наш сабор и уклонио Рауха.

Знамо да је мађарским занешењацима криво, што Раух не пашује више код нас, али јадиковање им не помаже. Не да српски и хрватски народ више по себи газити мађарским луђацима, а паметни Мађари су вољни, да с нама склопе поштен мир.

Особито ударају на нас сада радикалски пријатељи Кошутовци, што се купе ако посланика Јушта и Бађанија, тако звани Јуштовци.

Честити Срби ратари. Опћина Чуруг у Угарској закључила је, преко свог опћинског одбора да од свог земљишта отцијепи 300 јутара, раздијели ту земљу у парцеле по 400 хвати четворних и даде за баште сиромашним ратарима у закуп по 5 К годишње од парцеле, под врло јевтину закупнину, јер тамо је страшно скупа закупнина годишња, и пет пута скупља од ове.

И ми захваљујемо у име сиротиње ратарске честитим одборницима. Куд ће суза него на око! Ко ће помоћи боље ратару од његове браће.

Одговори уредништва.

М. Б. у Х. Ако је земљишна заједница села Ф. већ уређена по закону, то јест, ако већ има своју темељну књигу и свој правилник и ради, онда би ви могли само судбено од ње своја права тражити. Јер управне области расправљају једино спорове између овлаштеника једне те исте земљишне заједнице. А спорове између двију заједница, или између једне заједнице и људи, који нису њени чланови, рјешава суд.

Ако з. з. села Ф. није још уређена, ако се још расправља о њену уређењу пред надлежном управном области, онда ви опширно опишите у молби своја права на уживање пашњака з. з. Ф. и пошаљите је на: Кр. жупанијско комасационо као разгодбено повјеренство у Бјеловару.

У. Ђ. у Б. Патроларина се плаћа без обзира на старост. Ми држимо да је дужан ваш отац платити.

С. Р. у Нрб. Кад добијете диобну одлуку, онда ће бити у њој споменути и трошкови, па приговорите због оних 128. К.

Ј. В. у Г. По § 10. задружног закона не може кућегосподар оптеретити задружног непокретног иметка без приволе већине чланова који имају право гласа, а то су сви мушкарци старији од 18 година и женске, ако им није жив отац или муж. Зајмодавац смије дати новац коме хоће, па и кућегосподару и не питајући задруге. То је његова ствар. Али задруга није дужна платити, на што није пристала.

Диобна нагодба мора бити склопљена пред области јавном, пред опћ. поглаварством или кот. области. Другачије не вриједи. О поступку код диобе задруга почео је 1908. писати у „Срп. Колу“ г. Адам Прибићевић, али је био ухапшен. Чим доспије, он ће опет писати о том из почетка.

Диобу имају право затражити само представници по §-у 29. з. з. Ако је већина за диобу, она се мора провести. Ако је већина против диобе, а мањина за њу, али у задрузи влада таква неслога, да би због ње страдала задруга, може жупанијски управни одбор допустити диобу и на жељу мањине.

Синови немају право тражити диобу од оца, представника. Једино, ако би отац драге воље приволио на диобу пред области, могла би се провести. Али присилити га законом не може нико.

Игњатији П. у С. Урбарско право можете придржати, али у купопродајном уговору морате изричито и јасно навести да урбарско право, које је спојено с проданим честицама, задржавате за себе. Ако то не споменете у уговору, оде вам право. Пазите, дакле, кад будете састављали уговор.

Задруга, која је брисана једаред, не може се никад више успоставити наново.

Јер, по садањем задружном закону од 1889. год. може нова задруга настати једино диобом старе задруге или ако је задруга погрешно уписана у грунтовницу као самовласништво, па се то исправи по §-у 37. з. з. Ваши стари брисали су задружно својство са задруге ваше, и то се не може више поправити.

П. Х. у Н. Сл. Причекајте на решење земаљске владе, па га онда препишите и пошаљите.

М. Р. у В. П. У тој ствари ми нисмо врсни помоћи. Обратите се на посланика свога.

Ђ. В. у В. Г. Ако нагода није скопљена између родитеља и дјецe о диоби задружној пред области (опћ. поглаварством или кот. области) онда не вриједи. Синови по § 29. задружног закона не могу оца присилити на диобу. Ако он драговољно пристане, онда је друга ствар.

По §-у 19. задружног закона мора кућегосподар задругарима положити рачун о управи задругом до конца јануара сваке године. Ако не положи дотле, властан је задругар сваки тражити преко опћ. поглаварства, да он то учини у три идућа мјесеца. Не траже ли то, онда су мучке одобрили његов рад и немају више никаква права приговора. Ако ви у своје вријеме нисте приговорили оцу, то је рђаво по вас.

По §-у 74. грађевног реда може кот. област казнити оног, ко гради без грађевне дозволе глобом од 20 до 300 К, и може му наложити, да сруши протупрописно подигнуту грађевину. Право призива има дотични на жупанијску област у року од 14 дана, како је примио осуду.

Лази Ј. Ви сте јамачно против финансијалне осуде уложили призив на равнатељство финансијално, да укине глобу троструку. Ако потврди осуду, упркос купопродајног уговора и ваших сведока, Ви предајте онда молбу, да Вам брише глобу.

Николи из Р. По §-у 2. закона о нужним пролазима не може се нужни пролаз допустити кроз двоориште. Ако је пут опстојао од прије и ако је шири по плану него што је сад, предајте молбу код опћ. поглаварства, да се успостави стари пут, како стоји у плану, или како се може утврдити по свједоцима паметарима (старим људима).

Нико не смије без допуштења политичке области, по закону о водном праву (§ 24.) мијењати ток чак ни приватне своје воде, ако тим вријећа туђе право, смета другом у вршењу права. Треба се притужити котарској области, ако одиста постоји опасност за пут и Вашу кућу. Без потребе не треба приметити парнице.

Свака птица своје јату,
Сваки братац своје брату.

„Српско Братство; задруга за узајамно помагање“,

исплаћује не само посмртнину од **К 2.000** (велико коло), од **К 1.000** (средње коло) или од **К 500** (мало коло), него се брине и за сирочад својих редовних чланова.

Српско Братство основало је из свог чистог добитка и прилога изванредних чланова „**Фонд за сирочад Српскога Братства**“. Из тог фонда **снабђева се сирочад одјећом и путним трошком**, те се предаје или путем „Привредника“ на занате и трговину, или се школује.

Позивљу се Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године, **да се одмах упишу као редовни чланови** (бар у мало коло) **у ову добротворну задругу.**

Да задруга узмогне **што више српске сирочади спремити за живот**, моли она све **имућније Србе и Српкиње**, да прилажу за дјецу сиромашније браће и сестара, (јер не дао Бог, можда тим и нехотице чинимо добро и својим позним потомцима) те да буду задружни **добротвори** (приложе бар једампут најмање К 100), **подупирачи** (прилажу сваке године најмање по К 6) или **прилагачи** (прилажу кадгод хоће и колико хоће). — Уписе прима и сва извјешћа дава **Управа** (Zagreb, Писа бр. 7), па и повјереници, гдје их има. 15

Новоотворена опанчарска радња
Пане Рудић у Петрињи
препоручује се пошт. опћинству за израдбу
сваковрсних опанака.

Срби ратари не пропуштајте прилику!

Траже се ваљани ратари Срби који су вољни населити или у цјелом купити посјед од 200 јутара у лијепој Славонији. Посјед је подјељен овако:

52 јутра у селу Брђане, жељезничка станица Бастаји Велики, састављен из 11 јутара ливаде, 4 јутра винограда, 5 јутара шуме, 6 јутара пашњака, 3 јутра младог воћњака и остало ораница. Све се налази на окупу. У сред посједа кућа и господарске зграде. Све под једним кровом, 33 метра дуга, пред три године прављена и цријепом покривена, за једног или двојицу веома прикладно. Цијена попречно по 600 круна јутро са стањем.

145 јутара у близини мјеста Ђулавес станица иста, састављен у једном комаду, мало валовито земљиште. Састоји из 3 јутра красне хростове шуме за грађу, 5 јутара ливаде, неколико јутара пашњака, 2 јутра воћњака а остало је посве плодна ораница, к тому је новосаграђена кућа без господарских зграда. Попречна цијена 500 круна по јутру. — Адреса: Милосав Зебић, шумар и посједник, Ђулавес (Славонија). 1240

КОРЕНИЦА.

Па у Кореници на сред тржишта и неђељног сајма, продаје се новосаграђена једнокатна кућа са балконом, по најновијем стилу саграђена, за сваку трговину прикладна, у којој г. Вујо Д. Опсеница свој трговачки посао води.

Ко овакову кућу, а на најбољем мјесту у Кореници жели купити, нека се обрати на

Дану пл. Будисављевића-Србенду

пошта Кореница (Лика).

Чудо од Буквара!

Господине! Ти си нас сиромаше са твојим Букваром без по муке научио да читамо и пишемо од св. Николе до Три Јерарха. Фала ти.

Никола и Лазар Анђелковић, бозације.

Чим узме овај Буквар у руке било младо, било старо, одмах уме и да чита и да пише. Ко ми пошаље са поштанском упутницом **55** потура, тај га одмах добија са плаћеном поштарином. **Ulma, Temesmegey.**

Љубомир Јовановић

821 1-20

школски управитељ и учитељ.

МОКРЕЊЕ

у кревету приписује се често несташности, док је ова мана заправо посљедица ослабљене затворне мишице мјехура. Препоручује се потражити од Institut Sanitas, Velburg P 319. Вауегн бесплатну упуту о лијечењу. Добу и спол особе, која од тога трпи мора се назначити. 680

НИКОЛА БРОДИЋ

сајдија у Костајници.

Продаја сваковрсних зидних и џепних сатова, све врсти будилица, почам од 4 круне.

За сваки сат од мене поправит или купљен јамчим 2 (двјије) године.

Примају се све врсти поправака. — Цијене сталне и умјерене. 1235

МУШКАРЦИ! Цурење, печење и све болести мехура лијечи сигурно **ГОНТОЛ**, како то **оверовљене** признанице доказују. Гонотол се **једе**, дакле нема **шприцања**. Само 3 лончића без даљњег трошка за 12 круна шаље дневно

Љекарна САЛВАТОР, Рума бр. 157.
(Славонија). 1198

Лековито варошко

АРТЕСКО КУПАТИЛО

Фрање Ракоцаја пут. - У **НОВОМ САДУ**. - Телефон бр. 264.

Отворено преко целе године.

Надалеко припознато, те хиљадама похваљено као лековито купатило, с најјачом садржином јодне лековите воде, која је по исказу првака хемичара, потпунија него садржина јода у купатилу Лицику.

Најлековитија сумпорна вода за лечење **Ишиаса**, хроничне реуме, костобоље и севотине, женске болести и т. д.

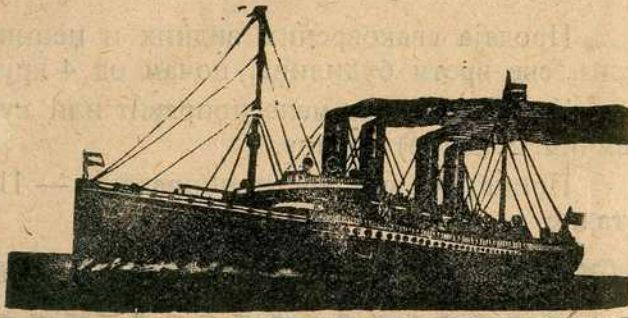

Сваковрсна лечења ладног купања. Угљене киселине, фанго, блатне и сумпоровите купке. Електрична купања. Сваковрсне лековите и вибрационе масаже. Радиогенова лечења са пићем и купањем. Сунчана, ваздушна и у песку купања. Раскошно парно купатило. Дивна дворана за читање, за одмарање, одлично уређена гостиона са елегантним гостинским собама и добром кујном. Возња аутомобилом до купатила и натраг у варош. Сталан купалишни лекар. Комбиниране јефтине цене за купке. Диван ценовник се на захтев шаље бесплатно и франко.

УПРАВА КУПАТИЛА.

БРЕМЕН - АМЕРИКА

Од кр. земаљске владе уз јамчевину од 50.000 Круна повлаштена пословница за одпрему путника сељачког и радничког сталежа из Загреба преко Бремена у Америку, Азију, Африку и Аустралију.

**СЈЕВЕРО-ЊЕМАЧКИ ЛОД
ЗАГРЕБ** прије **Ф. МИСЛЕР**

Петрињска улица 85.

775

Јефтиније него игђе.

Највећи избор

МУШКИХ ШТОФОВА

свиле, свилена пуплина,

ЖЕНСКИХ ШТОФОВА

у најмодернијим
бојама.

Помодна мануфактурна и платнарска трговина
Душана С. Марковића
код Сремца
Винклерова шивара Нови Сад Главна пијаца

Правог
Француског и

вуненог делена, ба-

тиста, зефира, **КОЖНИХ**

И ПАМУЧНИХ платна, ши-

фона из светских чувених твор-

ница по свима могућим ценама

тепља, **ЈОРГАНА**, завеса, чипканих

и вунених, свилених марама и т. д. и т. д.

Цене строго утврђене

Мустре на захтев бесплатно.

1245

Послуга брза и тачна.

Биро за оглашивање П. Крстоношића у Новом Саду.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ

којекаквим збубаним опасачима за килу кад је **лечнички доназано**, да вам моји **чувени потпасачи за килу сигурну помоћ** могу пружити, тако да сте безбрижни и дању и ноћу. Хиљаду захвалница од оних, који се помогли, стоје свакоме на увид.

Даље препоручујем све потребне **справе за лечнике, бабице, хrome и с конштаком**. За болеснике **све справе**. Разашиље се под највећом тајном. — Иштите **ценовник бадава и франко**.

АУГУСТ ЦИГЛЕР у Новом Саду (Ujvidék)

преко од Централног Кредитног Завода I./K.

4106